

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra bohemistiky

JARMILA KALOČAIOVÁ

Česká filologie – Anglická filologie

ZEMĚPISNÁ VLASTNÍ JMÉNA ANGLICKÉHO PŮVODU
A JEJICH ZAČLENĚNÍ DO ČESKÉHO DEKLINAČNÍHO
SYSTÉMU. SROVNÁVACÍ STUDIE NA ZÁKLADĚ
EXCERPCE PROPRÍ Z DENNÍHO TISKU
(LIDOVÉ NOVINY, ROČNÍKY 1937 A 2006)

(Geographical Proper Names of English Origin and Their Incorporation
into the Czech Declension System. Comparative Study Based on Excerption
of Proper Names from Daily Press (Lidové noviny, Years 1937 and 2006))

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Josef Línek

Olomouc 2008

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala sama a uvádím
všechnu použitou literaturu.

V Olomouci 21. března 2008

Jarmila Kaločaiová

Děkuji Mgr. Josefu Línkovi za odborné vedení diplomové práce, Vědecké knihovně v Olomouci a Informačnímu centru Univerzity Palackého za zapůjčení výtisků Lidových novin.

Obsah

1	Úvod.....	6
1.1	Propria.....	8
1.2	Předmět a cíl práce.....	9
1.3	Metody zpracování excerpovaného materiálu.....	10
2	Jednoslovná pojmenování sklonná	11
2.1	Maskulina	11
2.1.1	Typ Washington.....	11
2.1.2	Typ Greenwich.....	19
2.2	Feminina	20
2.2.1	Typ Atlanta.....	20
2.2.2	Typ Virginie.....	21
2.2.3	Typ Broadway.....	22
2.3	Neutra	24
2.3.1	Typ Toronto	24
3	Jednoslovná pojmenování nesklonná	25
3.1	Typ Providence.....	25
3.2	Typ Canterbury.....	26
3.3	Typ Massachusetts.....	27
4	Dvouslovná pojmenování sklonná	28
4.1	Maskulina	28
4.1.1	Typ Brooklynský most.....	28
4.1.2	Typ Nový York.....	29
4.1.3	Typ Velký Kaňon.....	30
4.1.4	Typ New York.....	31
4.2	Feminina	33
4.2.1	Typ Wellingtonova ulice.....	33
4.2.2	Typ Severní Karolína.....	33

4.2.3	Typ Zlatá brána	34
4.2.4	Typ Santa Barbara.....	35
4.3	Neutra	36
4.3.1	Typ Westminsterské opatství	36
4.3.2	Typ Nové Skotsko.....	37
4.3.3	Typ Velká jezera	37
4.3.4	Typ San Francisco.....	38
5	Dvouslovná pojmenování nesklonná	39
5.1	Maskulina	39
5.1.1	Typ Albert Bridge	39
5.2	Feminina	40
5.2.1	Typ Lexington Avenue	40
5.2.2	Typ Worples Road.....	40
5.3	Neutra	42
5.3.1	Typ Atlantic City	42
5.3.2	Typ Los Angeles	43
6	Jména rodově nevyhraněná.....	44
7	Syntaktické prostředky nahrazující flexi.....	46
8	Závěr	47
9	Anotace	51
10	Seznam pramenů a literatury.....	52
11	Seznam zkratk.....	54

1 Úvod

V této práci se zaměřím na zkoumání zeměpisných vlastních jmen anglického původu a na způsob, jakým se tato jména zařazují do českého deklinačního systému v roce 1937 a v roce 2006.

Cílem této práce je poukázat na změny, které nastaly v začleňování anglických pojmenování do českého deklinačního systému. Srovnáním excerpovaných jmen z obou ročníků novin hodlám sledovat vývoj v oblasti flexe. Zaměřím se na odchylky v zařazení jmen k rodu a typu. Pozornost věnuji i pravopisné stránce těchto jmen.

Materiál, se kterým pracuji a ze kterého vycházím, je tvořen zeměpisnými vlastními jmény excerpovanými z denního tisku Lidových novin, ročníky 1937 a 2006.

Tato jména označují názvy měst, států, lidských sídel a zeměpisných útvarů nacházejících se na území Velké Británie, Irska, Spojených států, Kanady, Nového Zélandu a Austrálie. Kromě anglosaských pojmenování zahrnují excerpta i pojmenování jinojazyčná, označující toponyma v těchto zemích se nacházející.

Excerpta rozdělují k účelu dalšího zkoumání do dvou skupin podle toho, jaká jména označují. V těchto skupinách jsou zahrnuta jednoslovná a dvouslovná pojmenování. Tato pojmenování se dále dělí na sklonná a nesklonná. Nakonec je rozřídím podle rodu na konkrétní typy.

Současně tyto tvary získané z obou ročníků porovnávám a komentuji změny, jež se ve vývojové dynamice češtiny udály, tzn., jakým způsobem se změnila příslušnost k rodu nebo ke vzoru v rozmezí 70 let.

Do této práce také zařadím kapitolu o rodově nevyhraněných jménech. Ve zvláštní kapitole se věnuji syntaktickým prostředkům, jež pomáhají zařadit jména k rodu, nebo jejich rod vyjadřují svou koncovkou.

Hlavními informačními prameny, z nichž při psaní této práce vycházím, jsou pro rok 2006 Mluvnice češtiny 2 a Pravidla českého pravopisu. Pro rok 1937 jsou směrodatná Pravidla českého pravopisu a Krátká mluvnice česká. Doplňující informace čerpám z jednotlivých studií uvedených v časopise Naše řeč a v monografiích Český jazyk na přelomu tisíciletí a O češtině pro Čechy.

1.1 Propria

Proprium je označení pro *vlastní jméno* jedno- nebo víceslovné. Je substantivní povahy a vlastní individuální, jedinečný denotát.¹ Od obecných jmen se liší absencí generického významu, nemá proto charakterizační schopnost a k označovaným objektům se nevztahuje na základě zobecněných, významových rysů, nýbrž na základě individuální – společensky podmíněné – konvence.²

Jednotlivá pojmenování objektů tvoří třídy a podtřídy. Jednou z těchto tříd jsou i *toponyma*. Toponyma označují objekty, které leží v krajině a jsou kartograficky fixovatelné v mapových dílech, tj. světadíly, země, ostrovy, poloostrovy, horstva, hory, roviny, nížiny, moře, jezera, řeky, obce, městské čtvrti a oblasti, ulice, náměstí, nábřeží, sady, zahrady a jiná prostranství, stavby nebo stanice veřejné dopravy.

Podle druhu pojmenování objektu se toponyma dělí na *a) choronyma* – jména větších přírodních nebo správních celků z hlediska horizontálního členění, tj. *přírodní* nebo *administrativní* choronyma, *b) oikonyma* – jména obydlených objektů, a to pustých i zaniklých, *c) anoikonyma* – jména neobydlených objektů.³

V jednoslovných vlastních jménech se píše počáteční písmeno velké. Ve víceslovných vlastních jménech se píše velké počáteční písmeno, pokud označují osídlená místa, ve všech slovech kromě předložek. Je-li součástí víceslovných vlastních jmen obecné jméno, které se v názvech podobných jevů opakuje, píše se s písmenem malým, velké počáteční písmeno má až rozlišující bližší určení.⁴

¹ LOTKO 2003, s. 94.

² ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY 2002, s. 205.

³ Tamtéž, s. 204.

⁴ PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 2005, s. 41.

1.2 Předmět a cíl práce

Předmětem zkoumání v této práci jsou zeměpisná vlastní jména anglického původu a způsoby jejich začleňování do českého deklinačního systému. Čeština jako jazyk flexivní vyjadřuje jednotlivé syntaktické vztahy mezi slovy pomocí koncovek. Angličtina je však jazyk izolační. K vyjádření vztahů mezi slovy používá synsémantických slov. Jejich prostřednictvím je možné přiřknout autosémantickému slovu pád.

Cizí vlastní jména mohou v jazyce, ze kterého pocházejí, náležet k určitému rodu. V češtině je však rod těmto jménům přidělen na základě několika principů. Ve většině případů jsou zeměpisná pojmenování přiřazena k rodu podle svého zakončení. V roce 2006 se přihlíží k vyslovované podobě jmen. V roce 1937 se ke jménům až na ojedinělé případy přistupuje podle jejich grafické podoby. Jména, jejichž zakončení je pro češtinu netypické, často kolísají mezi sklonností a nesklonností nebo zůstávají plně nesklonná. I přesto však mají gramatický rod.

Dalším principem, podle něž se přiřazuje rod zvláště jménům víceslovným, je význam obecného jména v druhé části pojmenování.

Důležitou roli však hraje v obou ročnících úzus.

Cílem této práce je ukázat vývoj, který nastal v oblasti začleňování zeměpisných pojmenování anglického původu do češtiny, tj. typologicky odlišného jazykového prostředí. Práce má za úkol zjistit, která zeměpisná vlastní jména zaznamenala posun v oblasti flexe, jaké odchylky se při začleňování jednotlivých jmen objevily, do jaké míry byla jména počesťována. Také povšimneme pravopisné podoby jmen.

1.3 Metody zpracování excerpovaného materiálu

Zeměpisná vlastní jména byla excerpována z Lidových novin, ročníky 1937 a 2006. Materiál je rozdělen na pojmenování jednoslovná a dvouslovná. V následujících kapitolách jsou jednoslovná i dvouslovná pojmenování rozčleněna na sklonná a nesklonná. Excerpta přiřazujeme k jednotlivým typům (např. typ Washington), které svými tvary v podstatě odpovídají deklinačním typům českým. Při hodnocení nesklonných a rodově často nevyhraněných pojmenování se řídíme gramatickou shodou, případně údaji v Pravidlech českého pravopisu, u méně známých pojmenování též analogií s pojmenováními známými.

U každého typu pojmenování je uvedena tabulka s přehledem dokladů nalezených jmen pro rok 2006 a rok 1937. Tato jména jsou dále srovnávána a komentována po stránce morfologické i pravopisné.

Tabulky u některých typů jmen také ilustrují kolísání mezi sklonností a nesklonností a znázorňují vývoj, kterým tato jména v oblasti flexe prošla.

Výchozím rokem při zkoumání vývoje jmen a jejich srovnávání je rok 2006. Tento rok je pro nás synchronní. Studujeme-li toponyma z roku 2006 a jejich začleňování do českého deklinačního systému, můžeme při tom vycházet z publikací, které se tímto tématem zabývají a jsou v tomto ohledu směrodatné. V roce 1937 je užívání těchto pojmenování nejednotné, a to i v rámci jednoho typu jména. Pro toponyma nalezená v tomto roce neexistuje jednotný úzus a příručky se o nich zmiňují pouze okrajově. Rok 2006 je pro nás také výhodnější proto, že jako současní mluvčí máme lepší znalost úzu.

Samostatná kapitola je věnována rodově nevyhraněným pojmenováním, jejich srovnáním v obou ročnících a jejich způsobu začlenění do systému české deklinace. Také je zařazena kapitola o užití syntaktických prostředků, které napomáhají při určení rodu zeměpisného názvu nebo rod vyjadřují svou koncovkou.

2 Jednoslovná pojmenování sklonná

2.1 Maskulina

2.1.1 Typ Washington

2006	Aberdeen, Camden, Michigan, Manhattan, Wisconsin, Brooklyn, Elkhorn, Williamstown, Bangor, Windsor, Wales, Memphis, Dallas, Kansas, Texas, Fairbanks, Leeds, Hobart, Kent, Somerset, Sandhurst, Belfast, Connecticut, Aldershot, Detroit, Sussex, Bronx, Apex, Essex, Phoenix, Barnwell, Cornwall, Liverpool, Bristol, Kapitol, Deal, Donegal, Concord, Hollywood, Gateshead, Karibik, Pacifik, Falkirk, Foxrock, York, Poldh, Raleigh, Utah, Warksworth, Anaheim, Cardiff, Flagstaff, Wollongong, Ashford, Stanford, Aspen, Auckland, Thetford, Crawford, Hartford, Sunderland, Portland, Graceland, Queensland, Maryland, Springfield, Beaconsfield, Pakefield, Sheffield, Birmingham, Effingham, Nottingham, Fulham, Tottenham, Durham, Brighton, Houston, Washington, Lawston, Lexington, Edmonton, Rockhampton, Albaston, Princeton, Brixton, Boston, Wimbledon, Carson, Croydon, Oregon, Shannon, Madison, Vermont, Stormont, Clermont, Bournemouth, Portsmouth, Warrenburgh, Pittsburgh, Edinburgh, Exeter, Boulder, Vancouver, Denver, Tower, Wilber, Stirling, Barking, Reading
1937	Bronx, Essex, Middlesex, Lansing, Tring, Whiting, Wyoming, Flushing, Reading, Kirkintilloch, Aberdeen, Brookheaven, Clifden, Brooklyn, Wisconsin, Elgin, Michigan, Manhattan, Sullivan, Kingman, Oregon, Winon, Hendon, Croydon, Dearborn, Acron, Lincoln, Landsdown, Arkansas, Dallas, Leeds, Hastings, Texas, Wales, Elkins, Lakehurst, Belfast, Calshot, Connecticut, Detroit, Gilbert, Kent, Wainwright, Westport, Whight, Wight, Everett, Flint, Sommerset, Bath, Tolworth, Isleworth, Spithead, Hampstead, Richmond, Southwold, Gravesend, Northweld, Holyhead, Weald, Westend, Harlem, Salem, Meadowbrook, Newark, Ozark, York, Norwick, Chiswick, Dail, Athol, Cornwall, Montreal, Bethel, Windsor, Bangor, Southwark, Stonebrook, Burbank, Thrusthorp, Loop, Utah, Cardiff, Winnipeg, Alcatraz, Bedington, Overton, Huntington, Southampton, Binghampton, Duckmanton, Boston, Islington, Wilmington, Brighton, Taunton, Walton, Milton, Norditon, Northampton, Luton, Ditton, Chesterton, Lexington, Dayton, Adamstown, Georgetown, Tarrytown, Youngstown, Princetown, Hereford, Bedford, Bradford, Brentford, Milford, Watford, Cumberland, Maitland, Maryland, Portland, Oakland, Whiteland,

	Blackpool, Liverpool, Chesterfield, Bluefield, Huddersfield, Criesfield, Northfield, Fairfield, Sheffield, Botwood, Harewood, Harwood, Heywood, Hollywood, Norwood, Tower, Tyler, Danham, Eastham, Pulham, Chatham, Rotherham, Effingham, Wrentham, Tucson, Epton, Folsom, Anderson, Hudson, Jackson, Couldson, Nelson, Wilson, Vancouver, Lossiemouth, Portsmouth, Plymouth, Yarmouth
--	--

Zeměpisná jména *typu Washington* odpovídají svou flexí vzoru *hrad*, který je platný pro neživotná maskulina. Jména tohoto typu jsou v grafické podobě zakončena na tvrdé nebo obojetné souhlásky. Také sem náleží jména, jejichž zakončení v grafické podobě je v češtině neobvyklé, např. Bronx, Plymouth.

Pojmenování uvedená v tabulce mají v gen.sg. koncovku *-u*. Plně se tedy ve svých ohýbaných tvarech shodují se vzorem *hrad*. Ve skloňování se u nich nevyskytují žádné nepravidelnosti.

Jména *typu Washington* tvoří nejpočetnější skupinu zeměpisných jmen.

Zeměpisná pojmenování, u nichž se projevují nebo se projeví nepravidelnosti a odchylky spojené se skloňováním, pravopisem nebo snahou o přizpůsobení pravopisu lze rozdělit do několika skupin:

2.1.1.1 Jména zakončená na nevyslovované *-e*

Hlavním rysem těchto jmen je v grafické podobě nominativní zakončení na *-e*, které následuje po tvrdé nebo obojetné souhláске. Ve vyslovované podobě však není realizováno. V dalších pádech kromě ak. sg. se *-e* vypouští, jeho místo zaujímají pádové koncovky, např. do Newcastleu. U jmen tohoto typu je časté kolísání mezi sklonností a nesklonností.

	2006	1937
Jména sklonná	Fremantle, Newcastle, Seattle	Folkestone, Seattle, Yellowstone, Mercede, Newcastle
Jména nesklonná	Melbourne, Margate	Alpine, Baltimore, Highgate, Ambidoge, Yosemite
Jména kolísající mezi sklonností a nesklonností	Baltimore	Margate, Melbourne

Podle nalezených dokladů jmen z obou ročníků uvedených v tabulce je možné sledovat určitý vývoj v oblasti flexe. Melbourne a Margate v roce 1937 kolísají na pomezí sklonnosti a nesklonnosti. V roce 2006 se objevují v nalezených dokladech pouze v nesklonné podobě, ačkoli *Mluvnice češtiny 2* řadí Melbourne mezi jména kolísající.

Opačný vývoj naproti tomu lze vysledovat u jména Baltimore. V roce 1937 nenese flexi. V roce 2006 se řadí do skupiny jmen vyskytujících se v obou formách. Jako sklonné bylo nalezeno ve třech případech, jako nesklonné v jednom případě. V nesklonné podobě v doprovodu *apelativa*, které ho předchází a má flexi, se vyskytlo dvakrát (do městečka Baltimore, v městě Baltimore).

2.1.1.1 Jména zakončená na –ville

	2006	1937
Jména sklonná		Jacksonville, Abbeville
Jména nesklonná		Centerville, Danville, Typtonville, Knoxville, Louisville, Phoenixville, Hammerville, Homerville
Jména kolísající mezi sklonností a nesklonností	Nashville, Hendersonville, Prattsville	

Zatímco v roce 1937 se tvary zakončené na – *ville* objevují pouze ve sklonné či nesklonné podobě, v roce 2006 je lze nalézt v podobách obou.

Pro rok 1937 je příznačné, že ve většině případů tyto názvy měst následují ihned po předložce, např. v Jacksonvillu. Pokud mezi předložkou a jménem stojí *apelativum*, uplatňuje se *dvojí flexe*, např. u městečka Abbevillu.

V roce 2006 se však již s *dvojí flexí* nesetkáváme a po *apelativu* následuje jméno v nominativním tvaru, např. v městečku Pratsville.

Pokud se tvar vyskytuje bez flexe, řadí se automaticky k rodu střednímu.

2.1.1.1.2 Jména zakončená na –*shire*

2006	Oxfordshire, Yorkshire, Flintshire, Wiltshire
1937	Berkshire, Ayrshire, Herfordshire, Derbyshire, Bedfordshire, Lancashire

U jmen zakončených na –*shire* se v roce 1937 uplatňuje flexe. Pádové koncovky se přidávají ke jménu, nevyslovované –*e* se odsouvá, např. továrna v Lancashiru, v Herfordshiru nebo Bedfordshiru. Výjimku tvoří pouze jeden nalezený doklad v nesklonné podobě - u Lincolnshire.

V roce 2006 jsou však patrné tendence se tomuto začleňování do deklinačního systému vyhnout. Jména se tak objevují v doprovodu jiných *apelativ*, která jsou nositeli flexe a zároveň blíže upřesňují povahu daného jména, např. v anglickém hrabství Derbyshire, v hrabství Wiltshire.

Pokud se v roce 1937 objevilo spojení takto zakončeného jména s *apelativem*, pak se uplatnila *dvojí flexe*, např. v hrabství Ayrshiru. Také se v jednom případě vyskytl pokus o počestění tohoto druhu jmen - v Lincolnshirsku.

2.1.1.2 Jména s dubletními koncovkami v lok. sg.

2006	tato jména nemají v roce 2006 dubletní tvary v lok.sg.
1937	Washington, Cleveland, Oxford, Dublin, Glasgow

Podle *Krátké mluvnice české*⁵ z roku 1928 je pro neživotná maskulina platná v lok. sg. koncovka *-e/ě*, koncovka *-u* následuje jen po hláskách *h*, *ch* a *k*. V roce 2006 je však *-e* spíše vytlačováno *-u*. Koncovka *-e* také signalizuje jména, která byla do češtiny přejata již dříve, označuje jména zdomácnělá⁶, např. Londýn, nebo svou pravopisnou podobou připomínají určitý typ jména, které v češtině existuje, např. Glasgow.

Názvy Cleveland, Oxford nebo Washington v roce 1937 mají v lok. sg. dvě formy: v Clevelandě i Clevelandu, v Oxfordě i Oxfordu, ve Washingtoně i Washingtonu, v Dublině i v Dublinu. Obě koncovky se uplatňují stejnou měrou.

V roce 2006 mají tato jména v lok. sg. pouze koncovku *-u*.

Jména, která mají v lok.sg. koncovku *-e*, mají v gen. sg. koncovku *-a*.

Výjimkou z roku 1937 je nalezený doklad gen. sg. jména Connecticut zakončený na deklinační formant *-a*, který je však v lok. sg. zakončen koncovkou *-u*.

Genitivní koncovka *-a* je v češtině vymezena pro vlastní místní jména. Koncovka *-a* však v roce 2006 u nepočestěných zeměpisných pojmenování anglického původu působí příznakově.

Odlišný přístup je možné pozorovat u pojmenování Glasgow, které má díky své pravopisné podobě náležitou genitivní koncovku *-a*. V roce 2006 bylo toto jméno nalezeno s genitivní koncovkou *-u*, př.: z derby Glasgowu.

⁵ GEBAUER, ERTL 1928, s. 75.

⁶ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 367.

2.1.1.3 Jména, která se v roce 2006 řadí k jiným typům

2006	
1937	Ipswich, Greenwich, Norwich

Výše uvedené pravidlo z *Krátké mluvnice české* může také vysvětlovat, proč zeměpisné názvy jako se v roce 1937 řadily k tvrdému deklinačnímu typu, např. v Ipswichu. Důležitým faktorem je také výslovnost těchto jmen. Dnes náleží k měkkému vzoru *stroj*. Opět v tomto případě platí pravidlo korespondence grafém – foném, kdy se psaná podoba před deklinačními formanty nemění.

2.1.1.4 Jména užívaná v roce 1937 jako nesklonná

2006	
1937	Perth, Memphis, Hobart, Baltimore

Uvedená jména v dokladech z roku 1937 nemají flexi. V roce 2006 však částečnou nebo úplnou flexi mají a patří pod *typ Washington*.

2.1.1.5 Nepravidelnosti ve flexi

K *typu Washington* náleží i jméno Columbus. V roce 2006 se však nechová jako antroponymum Kolumbus, ke kterému se po odtržení zakončení *-us* přidávají deklinační koncovky. Deklinační koncovky se připojují ke stávajícímu tvaru jména, např. v Columbusu.

2.1.1.6 Jména se zakončením na *-chester/ -cester*

2006	Leicester, Chester, Lancaster, Warminster, Manchester
1937	Cloucester, Gloucester, Colchester, Dorchester, Worchester, Winchester, Manchester, Westminster

V roce 2006 si v psané podobě jména tohoto typu ponechávají ve všech pádech nominativní tvar, pouze se za něj přidávají deklinační formanty. S přidáváním koncovek se tento tvar nemění, např. v Manchesteru. Oproti tomu v roce 1937 se ve většině případů tvar zkrátí o předposlední hlásku, nevyslovované *-e-*, a tak se stává totožným s vyslovovanou podobou, např. Manchestru.

2.1.1.7 Zeměpisná jména zakončená na *-c*

2006	Quebec
1937	Pontiac, Lohediac

V dnešní době existuje dvojí možnost pravopisu, a to: v Pontiacu i Pontiaku. *Mluvnice češtiny 2* uvádí variantu s *-c* jako méně častou.⁷ U této skupiny zeměpisných názvů se však v roce 1937 ve všech dalších tvarech v pravopise *-c* zachovává, např. v Pontiacu.

Uplatňuje se tak zásada o tom, že pokud si foném a grafém ve jméně vzájemně neodpovídají, pak se vyslovovaná i psaná podoba před deklinačními formanty nemění.⁸

Při skloňování jména Quebec se *-e-* ve druhé slabice neodsouvá v žádném tvaru.

⁷ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 369.

⁸ Tamtéž, s. 370.

2.1.1.8 Pravopisné adaptace

V roce 2006 se objevuje v počestěné podobě jméno Kapitol. Ve víceslovných pojmenováních, kde toto jméno tvoří jednu jeho část, je však ponecháno v původní podobě, např. na Capitol Hillu.

V roce 1937 jsou snahy o adaptaci pravopisu výraznější. Jméno Pittsburgh se vyskytuje ve formě Pittsburg nebo Pittsburk. Také Memphis má často psanou podobu Memfis. Žádný tvar však do dnešní doby nepřetrval.

Dublin se objevuje v jednom případě jako Dublín. Tento jev je možné chápat jako snahu o počestění tohoto zeměpisného jména.

Dubletní podoby názvů Yucon i Yukon nebo Quebec i Quebek existují v obou ročnících.

2.1.1.9 Jména přejatá do češtiny již dříve, tzv. jména zdomácnělá

2006	Londýn
1937	Londýn, Dublín

Ze jmen měst má asi stovka jmen tradičně počestěnou hláskovou nebo pravopisnou podobu.⁹ Z excerpovaných jmen anglického původu se v obou ročnících objevuje jméno Londýn. V roce 1937 se jako varianta jména Dublin objevuje i varianta Dublín. Zakončení *-in* bylo chápáno jako přípona a bylo prodlužováno po vzoru jmen domácích, jako např. Vsetín. Tato podoba je pozůstatkem z devatenáctého století.¹⁰

U obou těchto zdomácnělých jmen z roku 1937 se vyskytuje v gen. sg. koncovka *-a* a v lok. sg. koncovka *-e*, což jen potvrzuje jejich úplnou integraci do českého deklinačního systému, jak již bylo uvedeno výše v bodě 2.1.1.2.

⁹ VÁHALA 1963, s. 201.

¹⁰ ŠRÁMEK 1997, s. 284.

2.1.2 Typ Greenwich

2006	Greenwich, Ipswich
1937	Shoredich

Typ *Greenwich* reprezentuje měkký deklinační typ. Je platný pro neživotná maskulina zakončená ve výslovnosti na měkké nebo obojetné souhlásky. V gen. sg. nese koncovku *-e*.

Zatímco v roce 1937 bylo zařazení ke vzoru spíše otázkou grafické podoby, v roce 2006 se u jmen anglického původu přihlíží ke stránce zvukové. Tato skutečnost vysvětluje, proč jména zakončená na *-ch*, která se dnes řadí k měkkému typu, byla dříve až na výjimky skloňována tvrdě. Takovouto výjimkou je jediný nalezený případ - Shoredich, lok.sg. Shoredichi.

Jinou výjimkou jsou názvy Longbranch nebo Hornchurch. Ačkoli jsou zakončeny na *-ch*, jsou v roce 1937 užívány jako nesklonné.

Také jména pohoří, řek a hor, která končí na měkkou nebo obojetnou souhlásku náleží k tomuto typu.

2.2 Feminina

2.2.1 Typ Atlanta

2006	Alabama, Atlanta, Canberra, Carolina, Goleta, Karratha, Louisiana, Minnesota, Montana, Nebraska, Nevada, Oklahoma, Ottawa, Pasadena, Pilbara, Wichita
1937	Alabama, Alberta, Arizona, Aurora, Daytona, Florida, Chelsea, Iowa, Indiana, Kanbera, Karolina, Louisiana, Manitoba, Montana, Nebraska, Oklahoma, Oshava, Ottawa, Pasadena, Tacoma

Zeměpisná jména, která se řadí pod *typ Atlanta*, odpovídají vzoru *žena* platnému pro jména rodu ženského. Jsou zakončená v grafické i vyslovované podobě na *-a*. Před *-a* stojí tvrdá nebo obojetná souhláska.

V lok. sg. u některých jmen dochází k hláskové alternaci souhlásek, např. Nebraska – v Nebrasce. Také se v dat. sg. a v lok. sg. zjednodušuje psaní zdvojených souhlásek, např. Canberra – v Canbeře.

Významný posun v oblasti flexe lze pozorovat u jména Chelsea. Tento název se díky svému zakončení v roce 1937 řadil ke sklonným jménům, např. hrát s Chelseou. Dnes se však jako ostatní zeměpisné názvy zakončené ve výslovnosti na *[i]* řadí k nesklonným.

V roce 1937 se projevují snahy o adaptaci pravopisu, které jsou nejvíce patrné u jmen Canberra a Carolina.

Varianta psaná Kanbera se v tomto ročníku vyskytuje ve dvou ze tří případů. Pravopis, ze kterého bylo slovo přejato, se ponechává i se zdvojenými, pro češtinu neobvyklými hláskami, nebo se od něj upouští a podřizuje se české výslovnosti jména.¹¹ V roce 2006 se toto jméno objevuje pouze v podobě Canberra.

¹¹ PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 1926, s. VI.

Zatímco pro rok 1937 je typická pouze forma Karolina, v roce 2006 lze najít název Carolina psaný jen v původním pravopise. Pokud jako součást víceslovného pojmenování označuje stát, užívá se počeštěné varianty, tj. Severní Karolína.

U ostatních jmen tohoto typu nalezených v obou ročnících nejsou doloženy pokusy o adaptaci pravopisné podoby.

2.2.2 Typ Virginie

2006	Philadelphie, Filadelfie, Georgie, Virginie, Kalifornie, Austrálie, Anglie, Temže
1937	Kalifornie, Austrálie, Anglie, Pennsylvanie, Temže

Typ Virginie je v psané podobě počeštěný. Označuje jména rodu ženského zakončená ve vyslovované i psané podobě na *-e*. Formálně odpovídá vzoru *růže*.

Tato jména tvoří zvláštní skupinu. Často se totiž kromě tvaru zakončeného na *-ie* objeví i varianta se zakončením na *-ia*. Současně tak vedle sebe existují varianty jako Virginia / Virginie, Georgia / Georgie, Filadelfia / Filadelfie/ Philadelphia / Philadelphie).

Jména svým nominativním zakončením na *-ia* spadají po formální stránce pod *typ Atlanta*, avšak flexe v dalších pádech plně odpovídá paradigmatu *typu Virginie*. Toto zakončení je typické pro rok 1937.

V roce 2006 se objevují obě formy zakončení. Varianta zakončená na *-ia* se však vyskytuje v menším zastoupení. Tento jev je možné považovat za doklad jazykového dynamismu. Také na něj můžeme pohlížet jako na snahu o počeštění těchto jmen, poněvadž zakončení *-ie* není chápáno jako příznakové.

Nalezená jména tohoto typu se zakončením pouze na *-ie* jako je Austrálie byla adaptovaná do češtiny již dříve, u Kalifornie a Pennsylvanie je zakončení znakem počest'ování. Jejich flexe plně odpovídá vzoru *růže*.

Jméno Austrálie se však v roce 1937 objevuje i jako Australie. Podle výslovnosti by uvnitř slova měla stát dlouhá souhláska. Podle *Pravidel českého pravopisu* z roku 1926 se však dlouhé samohlásky užívají spíše v koncovkách.¹² Krátká samohláska uprostřed slova značí starší variantu.¹³

Jméno Philadelphie se také často objevuje v obou ročnících v psané podobě jako Filadelfie. U obou variant je také možné zakončení na *-ia*.

Jména, která se objevují v roce 1937 pouze s variantou zakončení *-ia*, jsou Centralia a Columbia.

Jméno ženského rodu zakončené na *-e*, které odpovídá vzoru *růže* a řadí se k tomuto typu, je také Temže. I toto jméno bylo přejato do češtiny již dříve a řadí se mezi tzv. jména zdomácnělá.

Adaptace v oblasti pravopisu je patrná u jména Kalifornie. Název Columbie alternuje s variantou Kolumbie.

2.2.3 Typ Broadway

2006	Cambridge, Havaj, Broadway
1937	Havaj, Broadway, Sydney, Cambridge

¹² PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 1926, s. VI.

¹³ ŠRÁMEK 1997, s. 284.

Typ Broadway je platný pro jména zakončená ve výslovnosti v nom. sg. na souhlásku a v gen. sg. na *-e*. Formálně tomuto typu jmen odpovídá vzor *píseň*. U tohoto typu grafická podoba až na výjimky neodpovídá podobě vyslovované.¹⁴

V roce 1937 se ke sklonným názvům *typu Broadway* některými nalezenými tvary řadí i Sydney, např. nedaleko Sydneye, od Sydneye. Při zařazení tohoto pojmenování se řídíme pro nedostatek dalších doložených tvarů analogií se známým pojmenováním Broadway, které je v nom. sg. ve výslovnosti zakončeno na měkkou souhlásku a v gen. sg. má koncovku *-e*. V dalších pěti zaznamenaných dokladech se Sydney objevuje jen v nesklonné podobě.

V roce 2006 patří ke jménům nesklonným.

Zeměpisný název Cambridge se v roce 1937 vyskytuje s flexí, např. v Cambridgi. V roce 2006 je ho však možné najít ve sklonné i nesklonné podobě, např. v Cambridge i v Cambridgi. Problémem při určování toho, zda jméno má nebo nemá flexi, může být psaná podoba jména v gen. sg., např. do Cambridge. Díky identické grafické podobě nom. sg. s gen.sg. lze těžko určit, zda jde o tvar nominativní s nevyslovovaným *-e* nebo o tvar s deklinačním formantem *-e*. V jednom případě z roku 2006 je toto jméno chybně zařazeno k mužskému rodu – v britském Cambridgi.

Jméno Havaj je v obou ročnících uváděno v této podobě. Výjimkou z roku 1937 je podoba Havai.

¹⁴ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 373.

2.3 Neutra

2.3.1 Typ Toronto

2006	Buffalo, Colorado, Idaho, Ohio, Ontario, Soho, Toronto, Truro, Waco
1937	Brymbo, Buffalo, Cairo, Colorado, Hugo, Chicago, Idaho, Menlo, Ohio, Sacramento, Toronto

Typ Toronto v sobě zahrnuje jména rodu středního zakončená na *-o*. Formálně se tento typ shoduje se vzorem *město*. V gen. sg. jsou tato jména zakončena na *-a*. U jmen zřetelně cizích je v lok. sg. koncovka *-u*.¹⁵ Tato koncovka je platná pro všechny nalezené doklady těchto jmen.

Jména nalezená v letech 1937 a 2006 nezaznamenávají v oblasti flexe žádný posun. Všechna jména tohoto typu jsou v obou ročnících sklonná.

Určitý vývoj lze však vysledovat v pravopisné podobě u pojmenování Colorado. V roce 1937 se objevují vedle sebe podoby Colorado i Kolorado. V roce 2006 však můžeme najít jen tu první, neadaptovanou.

U ostatních jmen se pokusy o adaptaci pravopisné podoby neobjevují.

¹⁵ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 374.

3 Jednoslovná pojmenování nesklonná

Některá zeměpisná označení anglického původu se mohou zdát těžko zařaditelná do českého deklinačního systému, a proto se stávají nesklonnými. Pokud pojmenování nemají flexi, přechází automaticky k *rodu střednímu*. Tato jména také nezaznamenávají pokusy o pravopisnou adaptaci.

V *Pravidlech českého pravopisu* z roku 1926 je jako poznámka u jmen cizího původu uvedeno, že se skloňují jen ta jména, která lze skloňovat snadno nebo která se již podle úzu skloňují. Ostatní mají zůstat nesklonná.¹⁶

I zde je možné rozdělit pojmenování do několika skupin:

3.1 Typ Providence

2006	Melbourne, Providence, Syracuse, Adelaide, Brisbane, Maine, Stonehenge, Hildale, Monroe, Florence
1937	Adelaide, Alpine, Ambidoge, Bainbridge, Providence, Independence, Constance, Ramsgate, Stoke, Yosemite, Wyncote, Baltimore, Margate, Melbourne, Lympne, Maine, Brisbane, Highgate, Favorable, Crewe, Klondyke ¹⁷

Tato skupina jmen je v pravopisné podobě zakončena na nevyslovované *-e*. Ve výslovnosti je však zakončena na souhlásku. Všechna pojmenování se řadí k rodu střednímu. U některých jmen lze vysledovat určitý posun v oblasti flexe, např. Melbourne, Margate, Baltimore (viz. Maskulina).

Jméno Klondike se v roce 1937 objevuje mezi jmény nesklonnými. V dnešní době ale patří mezi maskulina typu *Washington*.

¹⁶ PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 1926, s. XXX.

¹⁷ Jedná se o autentický tvar nalezený v Lidových novinách z roku 1937. Správná podoba je Klondike.

Do této skupiny lze zahrnout i pojmenování zakončená na *-ville*. V roce 1937 většina těchto jmen přísluší právě do skupiny jmen, která flexi postrádají (viz. Maskulina).

Ostatní jména zůstávají v obou ročnících nesklonná a nezaznamenávají žádné pokusy o pravopisnou adaptaci.

3.2 Typ Canterbury

2006	Bloomsbury, Canterbury, Salisbury, Dewsbury, Highbury, Derby, City, Calgary, Coventry, Milwaukee, Tennessee, Menindee, Mississippi, Missouri, Miami, Sydney, Barnsley, Burnley, Trimley, Wembley, Malibu, Heathrow, Glasgow, Chelsea
1937	Bury, Canterbury, Tilbury, Salisbury, Grundy, Derby, City, Kentucky, Mulcahy, Newry, Picadilly, Sydney, Wembley, Olney, Fontley, Harringay, Bewdley, Miami, Missouri, Cincinnati Surrey, Tennessee, Milwaukee, Quinicassee, Dundee, Abilenee, Bow, Monroe, Pantano, Cairo, Lladudno, Hilsboro, Scarborough

Hlavním rysem těchto jmen je, že jejich koncová vyslovovaná samohláska nebo dvojhláska se v grafické podobě zaznamenává jinak, než je v češtině obvyklé.¹⁸ Ve většině případů se jedná o *neutra*.

Pro určení rodu u pojmenování Mississippi a Missouri je důležitým faktorem, zda je toto jméno chápáno jako název státu nebo řeky. Pokud název označuje stát, pak je rodu *středního*. Označuje-li řeku, chová se jako jména rodu *ženského*.

Jméno City je v roce 2006 v jenom případě zařazeno mezi *neutra* a v jednom mezi *feminina*. V roce 1937 se objevuje pouze jako nesklonné *femininum*.

Dalším nesklonným *femininem* v roce 2006 je Chelsea. V roce 1937 však nese flexi (viz. Typ Atlanta). Podobný proces je možné pozorovat i u jména Sydney (viz. Typ Broadway). V roce 2006 je však zařazeno mezi nesklonná *neutra*.

¹⁸ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 374.

Jména Pantano, Cairo, Hilsboro a Ladudno v roce 1937 nemají flexi, ačkoli by svou koncovkou příslušela ke vzoru *město*. V roce 2006 se žádná jména s touto koncovkou mezi nesklonnými nevyskytují.

Kolísajícím typem je Glasgow. V dnešní době je ho možné užít ve sklonném tvaru, který reprezentuje *typ Washington*, nebo v tvaru nesklonném, zatímco v roce 1937 existuje pouze s flexí.

3.3 Typ Massachusetts

2006	Everglades, Illinois, Massachusetts, Cairns, Queens, Keys
1937	Golbron, Hialeah, Hobart, Perth, Hornchurch, Longbranch, Queenslande ¹⁹ , Queens, Illinois, Indianapolis, Minneapolis, Sevenoaks, Foynes

Typ Massachusetts označuje pojmenování zakončená v pravopisné i vyslovované podobě na souhlásku.

Jména Hobart, Perth a Queensland dosáhla od roku 1937 vývoje v oblasti skloňování. Zatímco dříve se vyskytovala pouze v nesklonné podobě, dnes bychom je našli ve skupině jmen reprezentovaných *typem Washington*.

I přesto, že jména zakončená na *-ch* v roce 1937 vyjadřovala flexi, Horchurch a Longbranch zůstávají nesklonnými.

Jména s původně plurálovým formantem se často řadí k nesklonným²⁰, např. Massachusetts nebo Sevenoaks.

V roce 1937 však jméno Foynes kolísá mezi tvary sklonnými a nesklonnými, např. ve Foynes i ve Foynesu.

¹⁹ Jedná se o autentický tvar nalezený v Lidových novinách z roku 1937. Správná podoba je Queensland.

²⁰ MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986, s. 376.

4 Dvouslovná pojmenování sklonná

Víceslovná pojmenování jsou utvořena ze dvou a více složek. Tato jména se skládají z apelativa a jména vlastního nebo adjektiva od něj odvozeného, adjektiva a jména vlastního, nebo titulu „svatý“ a jména osoby.²¹

Flexe se projevuje na posledním elementu. Pokud je tento element nesklonný, přebírá flexi element první.

4.1 Maskulina

4.1.1 Typ Brooklynský most

2006	Brooklynský most, Buckinghamský palác, Mexický záliv, Atlantický oceán, Bryantův Park ²² , mys Caneveral
1937	Bathurstův ostrov, ostrovu Patrickův, Buckinghamský palác, Mexický záliv, záliv Hudsonský, záliv Chesapeak, Carradaleský záliv, Smithův záliv, záliv Wymouthský, Michiganský boulevard, Donningtonský park, Virginské ostrovy, Shetlandské ostrovy

Typ Brooklynský most je platný pro pojmenování mužského rodu složená z českého apelativa a anglického jména nebo adjektiva od anglického jména odvozeného.

Prvkem, který určuje zařazení této skupiny jmen k rodu je české *apelativum*. Toto apelativum nese flexi a zároveň blíže určuje charakter zeměpisného názvu, např. ostrov, záliv, park. V roce 2006 apelativum stojí za jménem nebo adjektivem od něj odvozeného,

²¹ VÁHALA 1963, s. 207.

²² Správná pravopisná podoba by měla být Bryantův park. Velké počáteční písmeno by bylo možná jen v originálním znění, tj. Bryant Park.

v roce 1937 se však může objevit v inverzním postavení a předcházet jménu, např. záliv Hudsonský.

Tato apelativa odpovídají svou flexí vzoru *hrad*. Výjimkou je obecné jméno palác, které se skloňuje podle vzoru *stroj*.

Část předcházející apelativu má často *adjektivní podobu*. Tato adjektiva byla odvozena od jmen, která mají flexi. Mohou to být jak jména označující osoby, tak i jiná jména zeměpisná. Pokud jména označují osoby, má adjektivum přivlastňovací tvar. Zeměpisná jména charakterizuje přípona *-ský, -cký*.

Jména v českém deklinačním systému nesklonná nebo jména, která se skloňují s obtížemi, zůstávají v nominativním tvaru za apelativem, např. záliv Chesapeak.

Mezi *maskulina* se také řadí *pomnožná pojmenování*, např. Virginské ostrovy, Shetlandské ostrovy.

U této skupiny jmen se neobjevují pravopisné adaptace. Podoba těchto jmen v češtině je ve většině případů ekvivalentní jejich názvu v angličtině.²³

4.1.2 Typ Nový York

2006	Dolní Manhattan
1937	Nový York, Nový Zéland, Nový Brunšvik, Nový Foundland

Typ Nový York tvoří pojmenování složená z českého adjektiva a jména anglického původu.

U této skupiny jmen rozhoduje o zařazení k rodu zeměpisné pojmenování anglického původu v druhé části názvu. Toto pojmenování je také nositelem flexe.

²³ Výjimkou je záliv Chesapeak, který má v originále podobu Chesapeake Bay.

Všechna uvedená jména v druhé části názvů jsou v grafické i vyslovované podobě zakončena na tvrdou souhlásku, formálně tedy náleží ke vzoru *hrad*.

První, adjektivní složka vyjadřuje shodu s druhou složkou. V obou ročnících je adjektivum překladem z angličtiny. V roce 2006 však tato adjektivní část specifikuje zeměpisné pojmenování, zatímco v roce 1937 je překlad spíše prostředkem počešťování těchto jmen, snahou o jejich přiblížení českému jazyku a zastření dojmu cizosti.

Vedle počeštěné varianty jména Nový Brunšvik v roce 1937 existovala i podoba New Brunswick. Také Nový York se v jednom případě v roce 1937 vyskytl jako New York. Z uvedených dokladů jmen z roku 1937 se do dnešní doby dochovaly v adaptované podobě pouze Nový Zéland a Nový Brunšvik.

4.1.3 Typ Velký Kaňon

2006	pojmenování tohoto typu nebyla nalezena
1937	Velký Kaňon

Pojmenování vzniklá překladem anglického názvu se řadí k typu *Velký Kaňon*.

Substantivní složka určuje zařazení k rodu a vyjadřuje flexi. Formálně svým zakončením odpovídá vzoru *hrad*.

Adjektivní složka vyjadřuje shodu se jménem v druhé části pojmenování. Adjektivum předchází element s flexí a blíže určuje jeho charakter.

Pojmenování Velký Kaňon vzniklo kompletním překladem anglického názvu. V roce 1937 je také název doložen v původním znění, avšak pravopisně adaptován. V roce 2006 se objevuje pouze v originálním názvu, tj. Grand Canyon.

4.1.4 Typ New York

2006	New Orleans, Central Park, New York, West Ham, Key West, Elmwood Park, Grand Canyon, Upton Park, Fort Dorth, Fort Carson, Port Douglas, New Foundland, San Quentin, East Rutherford, Old Trafford, Mont Gabriel, Milton Keynes
1937	New Brunswick, New London, New York, New Orleans, Grand Kanyon, East Dean, Blue Point, Long Beach, North Folk, Boulder Dam, Wheeler Dam, Mississippi Sound, Worcestershire-West, Long Island, Rhode Island, Port Jefferson, Port Darwin, Mount Vernon, Fort Monmouth, Fort Peck, Maiden Castle, Hyde Park, Donnington Park, Battersea Park, Asbury Park, Central Park, Belmont Park, Hemel Hempstead, Briarcliff Manor

Typ New York reprezentuje skupinu jmen, jejichž obě části jsou v angličtině. Tato pojmenování náleží k rodu mužskému, vzoru *hrad*. V grafické podobě v nom. sg. a ak. sg. jsou zakončena na tvrdou nebo obojetnou souhlásku. V gen. sg. se k druhé části pojmenování připojuje koncovka *-u*.

Do této skupiny se řadí také jména zakončená v psané podobě v nom. sg. a ak. sg. na nevyslovované *-e*, které stojí před vyslovovanou tvrdou nebo obojetnou souhláskou. Stejně jako u jednoslovných pojmenování se v dalších pádech němé *-e* odsouvá a jeho místo zaujímají pádové koncovky.

Zatímco se v roce 1937 pojmenování New Orleans řadí pouze mezi sklonná *maskulina*, v roce 2006 se v šesti případech objevuje jako nesklonné *neutrum* a v devíti případech jako sklonné *maskulinum*.

V roce 1937 do skupiny maskulin tvrdého skloňovacího typu spadá i název Long Beach. Rozhodující vliv na toto začlenění měla grafická podoba jména. V roce 2006 nenese flexi.

V roce 2006 je mezi dvouslovná pojmenování zařazen i New Foundland. Správná podoba názvu je však jednoslovná, tj. Newfoundland.²⁴

Některá víceslovná pojmenování jsou v roce 1937 psána se spojovníkem, např. na Boulder-damu.

Pravopisné adaptace lze v roce 1937 pozorovat v pojmenování Grand Kanyon.

²⁴ PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 2005, s. 361.

4.2 Feminina

4.2.1 Typ Wellingtonova ulice

2006	Mojavská poušť
1937	Wellingtonova ulice, ulice Devonshire, ulice Charlottina, zátoka Southamptonská, Wilsonova přehrada, Rentgenova třída, Wilsonova hora

Typ Wellingtonova ulice označuje dvouslovná pojmenování rodu *ženského*. Tyto názvy se skládají ze jména anglického původu nebo adjektiva od něj odvozeného a českého *apelativa*.

Apelativum nese flexi a rozhoduje o zařazení k rodu. Obecná jména v nalezených dokladech tohoto typu se řadí ke vzoru *žena* (hora, přehrada, zátoka, třída), *říže* (ulice) a *píseň* (poušť).

V roce 2006 adjektivum předchází apelativum. V roce 1937 se však adjektivum může objevit v inverzním postavení za jménem. Adjektiva jsou v *posesivním tvaru* nebo mají příponu *-ská*.

Zvláštním případem je ulice Devonshire. Vedle sebe stojí české apelativum a anglické jméno v nominativní podobě.

Většina těchto jmen odpovídá názvu v angličtině.

4.2.2 Typ Severní Karolína

2006	Západní Virginie, Severní Karolína, Nová Guinea
1937	Jižní Dakota, Britská Kolumbie, Nová Quinea ²⁵ , Nová Anglie

²⁵ Jedná se o autentický tvar nalezený v Lidových novinách z roku 1937. Správný název je Nová Guinea.

Dvouslovná pojmenování rodu ženského složená z českého adjektiva a anglického jména jsou charakteristickým znakem *typu Severní Karolína*.

Anglická jména jsou ohýbána a určují zařazení k rodu. V grafické podobě jsou zakončena na samohlásku, a to na *-a* nebo *-ie*. Odpovídají tedy vzoru *žena* (Karolína, Guinea, Dakota) nebo *růže* (Virginie, Kolumbie, Anglie).

České adjektivum vyjadřuje pomocí koncovek shodu s následujícím jménem. Je totožné s adjektivem, které se objevuje v původním anglickém názvu.

Jména tohoto typu nalezená v roce 1937 se užívají i dnes.

4.2.3 Typ Zlatá brána

2006	pojmenování tohoto typu nebyla nalezena
1937	Zlatá brána, Medvědí řeka, Měděná řeka

K *typu Zlatá brána* náleží jména rodu ženského tvořená českým adjektivem a českým apelativem. Tato jména jsou překladem anglického názvu.

Apelativní složka rozhoduje o zařazení k rodu a je plně zařazena do českého deklinačního systému. V nalezených dokladech jsou apelativa zakončena na *-a*, odpovídají tedy vzoru *žena*.

Adjektivum vyjadřuje shodu s apelativem a předchází mu.

Název Zlatá brána se také v jednom případě v roce 1937 objevuje vedle původního anglického názvu, př. přes Zlatou bránu, Golden Gate. Do dnešní doby se tento název nedochoval.

4.2.4 Typ Santa Barbara

2006	Santa Barbara, Tampa Bay
1937	Santa Anita, Sierra Nevada, West Virginia

Typ Santa Barbara představuje skupinu jmen s oběma částmi v původní, nepočestěné podobě. Jedná se především o jména v angličtině, popř. jiném jazyce, která však pojmenovávají města nebo jiné zeměpisné útvary nacházející se na anglofonním území.

Tato pojmenování jsou v nom. sg. v grafické i vyslovované podobě zakončena na *-a* nebo *-ia*. Formálně odpovídají paradigmatu vzoru *žena* nebo *růže*. Ohýbá se druhá část jména.

Výjimkou je název Tampa Bay. Díky zakončení druhé části jména by se nejspíš řadil mezi nesklonná jména. V roce 2006 se však flexe objevuje v první části pojmenování, např. hokejisté Tampy Bay.

Pojmenování Santa Anita je v roce 1937 uváděno jako sklonné. Jméno Santa Monica však zůstává nesklonné i přesto, že je také zakončeno na samohlásku *-a*.

U těchto jmen se nevyskytují pokusy o pravopisné adaptace.

4.3 Neutra

4.3.1 Typ Westminsterské opatství

2006	Leicesterské náměstí, Havajské souostroví, Huronské jezero, Erijské jezero
1937	Trafalgarské náměstí, Westminsterské opatství, Viktoriino nádraží, Michiganské jezero, Dorsetské hrabství, Erijské jezero

Typ Westminsterské opatství označuje jména rodu středního, složená z adjektiva a apelativa. Adjektivní část je odvozená od jména anglického původu. Často mají adjektiva *posesivní podobu* nebo se u nich objevuje přípona *-ské*. Vyjadřují shodu s apelativem.

Česká apelativa stanovují příslušnost k rodu a připojují se k nim pádové koncovky. Svým zakončením v grafické i vyslovované podobě přísluší ke vzoru *město* (jezero) nebo *stavení* (náměstí, souostroví, opatství, nádraží, hrabství).

Ve všech nalezených případech adjektivum stojí před apelativem.

Vedle názvu Erijské jezero se v roce 1937 ve dvou případech také objevuje varianta jezero Erie. V roce 2006 lze nalézt pouze první z obou variant.

Adaptace v oblasti pravopisu se projevuje pouze pojmenování Viktoriino nádraží.

Podoba uvedených jmen koresponduje s názvem v angličtině.

4.3.2 Typ Nové Skotsko

2006	Nové Skotsko
1937	Nové Skotsko

Typ Nové Skotsko reprezentuje jména složená z českého adjektiva a jména cizího původu²⁶.

Jméno cizího původu je nositelem flexe a zároveň ovlivňuje zařazení k rodu. Svým zakončením na *-o* formálně odpovídá vzoru *město*.

České adjektivum jménu cizího původu předchází, vyjadřuje s ním gramatickou shodu a je totožné s první částí názvu v angličtině.

4.3.3 Typ Velká jezera

2006	Velká jezera
1937	jména tohoto typu nebyla nalezena

Typ Velká jezera představuje jména rodu středního, která jsou překladem původních anglických názvů.

Tato pojmenování mají jak adjektivní, tak apelativní část v češtině. Apelativní část určuje zařazení k rodu a vzoru. Shoduje se se vzorem *město*.

Adjektivní část předchází apelativum. Vyjadřuje s ním po formální stránce shodu, vypovídá více o jeho vlastnostech.

V roce 1937 jména tohoto typu nebyla nalezena.

²⁶ Ačkoli je toto jméno pokládáno za zdomácnělé, tzn. přejaté a adaptované po vzoru jiných českých zeměpisných jmen, budeme ho přesto považovat jméno cizího původu.

4.3.4 Typ San Francisco

2006	San Francisco, San Diego, San Antonio, San Bartolo
1937	New Mexiko, San Antonio, San Francisco, San Diego

Typ San Francisco je platný pro jména s oběma částmi v původním jazyce.

Všechny nalezené doklady pojmenování tohoto typu jsou zakončena v nom. sg. v grafické i vyslovované podobě na *-o*, spadají tedy pod vzor *město*. Pádové koncovky se připojují k druhé části pojmenování. První část pojmenování se nemění.

I přesto, že se jedná o jména v původní podobě, název New Mexiko z roku 1937 lze najít v adaptovaném pravopisném tvaru.

Pojmenování San Francisco se v obou ročnících objevuje v pravopisné variantě s *-k-* i s *-c-*. V nom. sg. nebo ak. sg. je v roce 1937 je varianta s *-k-* doložena ve třech případech, v roce 2006 v jednom. V ostatních pádech v roce 1937 lze *-k-* nalézt třikrát stejně jako variantu s *-c-*. V roce 2006 je zaznamenána podoba s *-k-* třikrát, s *-c-* pouze jednou.

Ostatní jména pokusy o adaptaci nezaznamenávají.

5 Dvouslovná pojmenování nesklonná

5.1 Maskulina

5.1.1 Typ Albert Bridge

2005	Marsden Point, Albert Bridge, Earls Court
1937	Grosvenor House, Chatham House

Nesklonná jména anglického původu rodu *mužského* patří k *typu Albert Bridge*. Tato jména jsou ve výslovnosti zakončená na souhlásku. V grafické podobě mohou být zakončena na nevyslovované *-e*.

Zařazení k rodu ovlivňuje významová stránka jména v druhé části pojmenování a úzus.

V roce 1937 se neobjevuje mezi nalezenými jmény spojovník.

5.2 Feminina

5.2.1 Typ Lexington Avenue

2006	Capricorn Highway, Bruce Highway, Overseas Highway, Monterey Bay
1937	Westend Avenue, Lexington Avenue, Boat Bay

Typ Lexington Avenue značí nesklonná jména anglického původu, která se chovají jako *feminina*. Ve výslovnosti jsou zakončená na samohlásku nebo dvojhlásku.

Vliv na zařazení těchto jmen k rodu nemá hláska v zakončení jména, nýbrž stránka významová. Český ekvivalent jmen v druhé části pojmenování by totiž odpovídal rodu ženskému, např. dálnice, třída, zátoka. Důležitou roli však hraje i úzus.

U těchto jmen se neobjevují snahy o počesťování.

5.2.2 Typ Worple Road

2006	jména tohoto typu nebyla nalezena
1937	Golden Gate, Worple Road, Covent Garden

Typ Worple Road reprezentuje nesklonná jména rodu *ženského*. Tato jména jsou ve výslovnosti zakončená na tvrdou souhlásku. Patří sem i názvy zakončené v grafické podobě na němé *-e*.

Také u těchto jmen má na zařazení k rodu velký vliv úzus a významová stránka druhé části pojmenování.

V roce 1937 se pojmenování Covent Garden uvádí se spojovníkem mezi oběma částmi.

Vedle pojmenování Golden Gate se v roce 1937 také uvádí ekvivalentní český název Zlatá brána.

V roce 2006 jména náležící do této skupiny nebyla nalezena.

Tato pojmenování nevykazují pokusy o adaptaci pravopisu.

5.3 Neutra

5.3.1 Typ Atlantic City

2006	Oklahoma City, Liberty City, Culver City, Atlantic City, New Jersey, Deer Valley, Vaca Key , San Jose, Ground Zero
1937	Richmond City, Silver City, Atlantic City, Bay City, Kansas City, White City, Cannon City, Crane County, Putterbridge Burry, Westminster Abbey, Fort Riley, New Jersey

Typ Atlantic City označuje dvouslovná jména v původní, nepočestěné podobě. Tato jména jsou nesklonná a jejich druhá část je ve vyslovované podobě zakončená na samohlásku.

Uvedená dvouslovná pojmenování se jako ostatní názvy bez flexe řadí k rodu *střednímu*.

V roce 1937 se označení města Kansas City objevuje i v podobě Cansas City. Tento jev můžeme chápat jako opačný proces k počest'ování.

Také název Westminster Abbey je možné najít v různých podobách, např. Westminsterské opatství nebo také Westminster-Abbey.

Josef Beneš ve své studii o zeměpisných jménech při zmínce o Westminster Abbey uvádí: „Zde opět platí: cizí název se píše často nejdříve nečesky a častějším psaním pronikne český tvar, jenž žil a žije v usu.“²⁷

Ground Zero by se svým zakončením mohlo zařadit mezi sklonná neutra. V roce 2006 je však užito pouze v nesklonné podobě.

²⁷ BENEŠ 1935, s. 83.

5.3.2 Typ Los Angeles

2006	Las Vegas, St. Louis, Los Angeles, Beverly Hills, Forest Hills, Nickel Mines, St. John's, Lake Placid, Strelly Pool, Santa Cruz, Times Square, Russell Square
1937	Pocontoco Hills, Beverly Hills, Holmbly Hills, Los Angeles, Rocky Mountains, St. Louis, St. Ives, Willow Springs, Colorado Springs, Seven Springs, Moorfields Flats, Daytona Beach, Ormonde Beach, Palm Beach, Great Neck, Kingsbury Run, Times Square, Eaton Square, Leicester Square

Typ Los Angeles zastupuje nesklonná jména, jejichž druhá část je zakončena ve vyslovované podobě na souhlásku.

Do této kategorie lze zařadit i jména zakončená v grafické podobě na nevyslovované *-e*, ve výslovnosti zakončená na souhlásku, např. Times Square.

Uvedená pojmenování se chovají jako *neutra*.

Většinu pojmenování tohoto typu tvoří jména s původním plurálovým formantem, např. Beverly Hills nebo Colorado Springs.

Pojmenování St. Louis je možné v obou ročnících najít i v plném tvaru, tj. Saint Louis, v roce 1937 jsou v některých případech slova spojena spojovníkem.

U této skupiny jmen nejsou patrné pravopisné adaptace.

6 Jména rodově nevyhraněná

2006	Downing Street, Wall Street, Gold Coast, Capitol Hill
1937	Wall Street, Jermyn Street, Devonshire Street, Oxford Street, Lexington Street, Downing Street, Albemarle Street, Locust Street, Bond Street, Golders Green, Croxley Green, Gretna Green

Jména rodově nevyhraněná je souhrnný název pro jména zakončená v grafické podobě na tvrdou nebo obojetnou souhlásku. V obou ročnících Lidových novin se často tato jména vyskytují v ohýbaných i neohýbaných tvarech. Jejich rod tedy nelze s jistotou určit.

Důležitou roli však u skupiny rodově nevyhraněných jmen sehrává úzus v jejich užívání.

Je-li zaznamenaný tvar s flexí, odpovídá paradigmatu vzoru *hrad*. Zařazení k tomuto vzoru je dáno na základě grafické podoby, resp. zakončení. Tvrdá nebo obojetná souhláska na konci slova může uživatelům jazyka signalizovat tvrdý skloňovací typ rodu mužského neživotného.

Pokud tvar zůstává v podobě nesklonné, lze předpokládat, že se uživatelům jazyka jeví jako obtížně zařaditelný do českého deklinačního systému. Nicméně i nesklonná dvouslovná zeměpisná jména mohou vyjadřovat gramatický rod, a to díky významové složce v druhé části pojmenování. Např. *street* je v češtině ekvivalentní slovu *ulice*, a proto se v roce 2006 ve všech nalezených případech hovoří o londýnské Downing Street.

Naproti tomu ve stejném roce název Wall Street existuje ve sklonné i nesklonné podobě, např. s Wall Street i s Wall Streetem.

Zatímco v roce 2006 je sklonnost u jmen obsahující Street v druhé části svého názvu spíše zvláštností, v roce 1937 jsou jména tohoto typu zaznamenaná ve sklonné

i nesklonné podobě daleko větší měrou. Tato pojmenování jsou ve sklonné podobě v deseti případech, stejně jako v podobě nesklonné.

Ročník 1937 vykazuje také zvláštnosti při psaní těchto názvů. Grafická podoba zachycuje kromě standardní podoby, např. Downing Street, varianty psané se spojovníkem mezi slovy, např. Locust-Street, nebo obě části názvu psané jako jedno slovo, např. Oxfordstreet.

V roce 2006 není ani začlenění pojmenování Gold Coast nijak rodově vyhraněné. Ve dvou případech je doloženo ve sklonném tvaru a ve dvou v tvaru nesklonném.

V tomto roce se chová totožně i název Capitol Hill. Uvádí se jako sklonný i jako nesklonný.

Také názvy Gretna Green, Croxley Green a Golders Green lze jen s obtížemi zařadit do českého systému skloňování. V roce 1937 tato jména nenesou flexi. Výjimkou je název Gretna Green, který se v jednom případě vyskytuje ve tvaru s flexí. V roce 2006 pojmenování tohoto typu nebyla nalezena.

7 Syntaktické prostředky nahrazující flexi

Ve větné struktuře se mohou objevit prostředky, které napomáhají zeměpisným vlastním jménům přiřknout rod nebo jejich rod vyjadřují svou koncovkou. Těmito prostředky jsou *apelativa* nebo *adjektiva*.

Apelativa jsou jména neoznačující individuální denotát.²⁸ Často se vyskytují před toponymem. Blíže určují jeho charakter, tzn., o jaký zeměpisný útvar se jedná. Jsou uváděna v ohýbaných tvarech. Zeměpisný název, který za apelativem následuje, je zaznamenán v nominativní podobě, např. v městě Aurora, nebo jsou k němu připojeny pádové koncovky, např. ve městě Salemu. Pak mluvíme o tzv. *dvojí flexi*.

V roce 1937 se dvojí flexe používá v daleko větší míře než v roce 2006, kdy je tento jev spíše záležitostí ojedinělou a působí příznakově.

Adjektiva jsou plnovýznamová slova, která pojmenovávají příznak substance.²⁹ Také adjektiva předchází zeměpisnému pojmenování. Na rozdíl od apelativ však blíže určují lokaci zeměpisného útvaru označeného toponymem, např. v jakém státě se nachází. Vykazují flexi a vyjadřují gramatickou shodu s následujícím jménem, např. v americkém Madisonu.

V některých případech se mohou objevit zeměpisná označení doprovázená adjektivem i apelativem zároveň, např. v anglickém městě Doncaster.

²⁸ LOTKO 2003, s. 17.

²⁹ Tamtéž, s. 10.

8 Závěr

Cílem zkoumání této práce byla zeměpisná vlastní jména anglického původu a jejich začlenění do českého deklinačního systému. V této kapitole uvedeme nejvýznamnější poznatky, ke kterým jsme ve svém pozorování došli.

První část bakalářské práce je věnovaná *jednoslovným pojmenováním*. Tato pojmenování se dělí na sklonná a nesklonná. Sklonná jména byla rozdělena podle rodu na jednotlivé typy.

Typ Washington odpovídá vzoru *hrad*. Toponyma tohoto typu jsou v nom. a ak. sg. ve výslovnosti zakončená na tvrdou nebo obojetnou souhlásku. V gen. sg. jsou zakončena koncovkou *-u* nebo *-a*. Koncovka *-a* signalizuje tzv. *jména zdomácnělá*.

Jména příslušící do této skupiny také mohou být zakončena na nevyslovované *-e*. Tento jev často způsobuje jejich kolísání mezi sklonností a nesklonností.

V roce 1937 se k tvrdému skloňovacímu typu řadila i jména zakončená v grafické podobě na *-ch*, např. *Norwich*, *Ipswich*. Jejich zařazení nebylo ovlivněno vyslovovanou podobou slova.

V oblasti pravopisu jména zakončená na *-c* mohou v roce 2006 v dalších pádech užít jak varianty s *-c-*, tak i varianty s *-k-*. K pojmenováním zakončeným v grafické podobě na *-chester/ -cester* se v roce 2006 přidávají pádové koncovky k nominativnímu tvaru. V roce 1937 se v dalších pádech předposlední hláska v grafické podobě pojmenování, tj. *-e-* vypouští, např. v *Manchestru*.

Pravopisné adaptace se u tohoto typu objevují více v roce 1937 než v roce 2006.

Jména tohoto typu tvoří nejpočetnější skupinu.

Vzoru *stroj*, který je platný pro neživotná maskulina, odpovídá *typ Greenwich*. V gen. sg. nese koncovku *-e*. Spadají sem všechna jména zakončená ve výslovnosti na měkkou nebo obojetnou souhlásku.

V roce 2006 se tomuto typu řadí jména v grafické podobě zakončená na *-ch*. V roce 1937 byl zaznamenán pouze jeden název tohoto typu.

Zeměpisná vlastní jména rodu *ženského* zakončená na *-a* skloňující se podle vzoru *žena* náleží k *typu Atlanta*. U jmen jako *Canberra* a *Nebraska* dochází k hláskové alternaci.

V roce 1937 se podle paradigmatu vzoru *žena* skloňuje i *Chelsea*. Tento fakt se mohl být ovlivněn grafickou podobou jména. Dnes se uvádí pouze jako nesklonné femininum.

Toponyma končící na samohlásku *-e* odpovídají *typu Virginie*. Tento typ se shoduje se vzorem *růže*. Patří sem i pojmenování zakončená na *-ie* a skloňují se podle něj i jména v nom. sg. zakončená na *-ia*.

Toto zakončení je typické pro zeměpisná jména z roku 1937. V roce 2006 se objevují jména se zakončením *-ia* i *-ie*. Varianta zakončená *-ia* je však užívána v menší míře. Může být chápána jako příznaková. Pojmenování *Kalifornie*, *Pennsylvanie* a *Austrálie* variantu zakončenou *-ia* nemají.

Typ Broadway koresponduje se vzorem *píseň*. V nom. sg. tato *feminina* ve výslovnosti končí na souhlásku, v gen. sg. mají koncovku *-e*.

V roce 1937 je zaznamenán jako sklonné femininum i název *Sydney*. V roce 2006 toto jméno není sklonné.

Jména rodu *středního* skloňovaná podle vzoru *město* jsou reprezentována *typem Toronto*. U této skupiny nedošlo k žádnému posunu v oblasti flexe. Pravopisné adaptace jsou patrné v roce 1937 u jména *Colorado*.

Některá jména anglického původu se mohou zdát těžko zařaditelná do českého deklinačního systému, a proto zůstávají *nesklonná*. Nesklonným pojmenováním je přiřazen rod *střední*.

Jména Mississippi a Missouri se však mohou v roce 2006 chovat jako *feminina*, pokud označují řeku. Mezi další *nesklonná feminina* patří i pojmenování City a Chelsea.

Další část práce se zabývá *dvouslovnými zeměpisnými názvy*. Také tato pojmenování jsou rozdělena na základě sklonnosti a následně podle rodu.

U každého rodu jsou jména rozdělena do jednotlivých typů na základě složek, jimiž jsou tvořeny. Dělí se tedy na a) jména složená z anglického názvu nebo adjektiva od něj odvozeného a českého apelativa, b) jména složená z českého adjektiva a anglického jména, c) jména složená z českého adjektiva a českého apelativa, tj. jména vzniklá překladem z angličtiny a d) jména, jejichž obě části jsou v angličtině.

Pro *dvouslovná maskulina* platí, že české apelativum, které se v názvu vyskytuje, je mužského rodu. Anglické jméno v druhé části pojmenování je zakončeno ve výslovnosti na tvrdou nebo obojetnou souhlásku.

Některá jména byla v roce 1937 psána se spojovníkem mezi jednotlivými slovy.

Dvouslovná feminina jsou v druhé části pojmenování zakončena na samohlásku, pak se řadí ke vzoru *žena* nebo *růže*. V případě přítomnosti českého apelativa se název může skloňovat podle vzoru píseň, např. Mojavská poušť.

Některá počeštěná pojmenování tohoto typu se užívají i v dnešní době, jiná, např. Zlatá brána, nejsou v dnešní češtině užívána.

Zvláštním případem z roku 2006 je Tampa Bay. U tohoto jména se flexe projevuje v první části pojmenování, např. hokejisté Tampy Bay.

Dvouslovná neutra odpovídají nejčastěji vzoru *město*, pokud je součástí pojmenování české apelativum, může příslušet i ke vzoru *stavení*.

U původního názvu San Francisco lze pozorovat alternace *-c-* a *-k-* ve všech pádech.

Nesklonná toponyma složená ze dvou částí lze rozdělit podle jednotlivých rodů. Příslušnost k těmto rodům je dána na základě významu druhé složky pojmenování nebo na základě úzu.

Míra počestřování jmen anglického původu je v roce 1937 větší než v roce 2006. Ve třicátých letech existuje více českých ekvivalentů anglických pojmenování, vzniklých celkovým nebo částečným překladem. Některá z nich, jako např. Nový York byla nahrazena původním anglickým názvem, jiná se stále používají, např. Západní Virginie.

9 Anotace

Příjmení a jméno: Kaločaiová Jarmila

Vysoká škola: Univerzita Palackého v Olomouci

Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta

Název práce: Zeměpisná vlastní jména anglického původu a jejich začlenění do českého deklinačního systému. Srovnávací studie na základě excerptce proprií z denního tisku (ročníky 1937 a 2006)

Vedoucí práce: Mgr. Josef Línek

Počet stran: 54

Počet příloh: 0

Počet znaků: 60 706

Počet titulů použité literatury: 15

Klíčová slova: toponyma
zeměpisná jména anglického původu
skloňování
srovnávací studie

Cílem této práce je poukázat na změny, které nastaly v začleňování anglických pojmenování do českého deklinačního systému. Srovnáním excerptovaných jmen z obou ročníků novin je sledován vývoj v oblasti flexe. Práce se zaměřuje na odchylky v zařazení jmen k rodu a typu. Pozornost je věnována i pravopisné stránce těchto jmen. Současně jsou tato pojmenování získaná z obou ročníků porovnávána a jsou komentovány změny, jež se ve vývojové dynamice češtiny udály, tzn., jakým způsobem se změnila příslušnost k rodu nebo ke vzoru v rozmezí 70 let.

10 Seznam pramenů a literatury

BENEŠ 1935

Beneš, J.: Poznámky k pravopisu cizích zeměpisných jmen II. Naše řeč, 19, 1935, s. 82 – 87.

DANEŠ 1997

Daneš, F.: Situace a celkový stav dnešní češtiny. In: Český jazyk na přelomu tisíciletí. Praha, Academia 1997, s. 12 – 24.

ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK ČEŠTINY 2002

Encyklopedický slovník češtiny. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2002.

GEBAUER, ERTL 1928

Gebauer, J., Ertl, V.: Krátká mluvnice česká pro české školy v republice rakouské. Hölder – Pichler – Tempsky A.G. 1928.

JEDLIČKA 1963

Jedlička, A.: Skloňování jmen, jeho dnešní stav a vývojové tendence. In: O češtině pro Čechy: jazyková příručka. Praha, 1963, s. 102 – 129.

JEDLIČKA 1969

Jedlička, A.: Vývojová dynamika současné spisovné češtiny. Naše řeč, 52, 1969, s. 79 – 94.

KUCHAŘ 1963

Kuchař, J.: Skloňování přejatých jmen v češtině. In: O češtině pro Čechy: jazyková příručka. Praha, 1963, s. 130 – 165.

LIDOVÉ NOVINY 1937

Lidové noviny, 45, 1937.

LIDOVÉ NOVINY 2006

Lidové noviny, 19, 2006.

LOTKO 2003

Lotko, E.: Slovník lingvistických termínů pro filology. Olomouc, Univerzita Palackého 2003.

MLUVNICE ČEŠTINY 2 1986

Mluvnice češtiny 2. Praha, Academia 1986.

PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 1926

Pravidla českého pravopisu s abecedním seznamem slov a tvarů. Státní nakladatelství v Praze 1926.

PRAVIDLA ČESKÉHO PRAVOPISU 2005

Pravidla českého pravopisu. Praha, Academia 2005.

ŠRÁMEK 1997

Šrámek, R.: Cizí místní jména v češtině (O exonymech v dnešní češtině). In: Český jazyk na přelomu tisíciletí. Praha, Academia 1997, s. 280 – 286.

VÁHALA 1963

Váhala, F.: Skloňování vlastních jmen osobních a místních. In: O češtině pro Čechy: jazyková příručka. Praha, 1963, s. 167 – 209.

11 Seznam zkratek

Ak. sg. = akuzativ singuláru

Dat. sg. = dativ singuláru

Gen. sg. = genitiv singuláru

Např. = například

Nom. sg. = nominativ singuláru

Př. = příklad

Tj. = to jest

Tzn. = to znamená

Tzv. = tak zvaný

